



Malå Kommun

Näringslivsnytt

En dröm som blev verklighet

UF i Nilaskolan

Körkortsteori på lätt svenska

MALÅ KOMMUN - MÅLÅGEN KOMMUVADNA

TEMA:
BO, LEVA, JOBBA I MALÅ



Innehåll

Sida 4-5
Ord från Kommunalråden
Information om bygdemedel



Sida 6-7
Ostkurser från Hannover till Adak
Intervju med Hannelore Proske

Sida 8-9
Malå - kärlek vid första ögonkastet
Familjen Sertl i Aspliden



Sida 10-11
En dröm som blev verklighet
Möte med Anna A. Galante och Jeldrik Seibert

Sida 12-13
Vägen till körkortet - körkortsteori på lätt svenska
Besök på teorilektion



Sida 14-15
Framtidens företagare finns på Nilaskolan
UF i grundskolan

Sida 16-17
Information angående läget enligt massflyktsdirektivet för de skyddsbehövande flyktingarna från Ukraina



MALÅ MÁLÁGE

Produktion av Näringslivsnytt

Jag heter Laura Bischof och har skrivit detta nummer av Näringslivsnytt. Vid sidan av mina studier håller jag gärna på med att skriva och översätta texter, och har nu fått i uppdrag av Malå kommun att producera Näringslivsnytt framöver.

Vid frågor och funderingar, hör gärna av er!
Epost: l.bischof713@gmail.com

/ Laura Bischof



Kontaktuppgifter Utveckling- och arbetsmarknadsenheten

Enhetschef/Företagslots
Anna Karin Horney
Tfn: 0953-140 76
anna-karin.horney@mala.se

Handläggare inom landsbygdsutveckling
Maria Larsson
Tfn: 0953-140 57
maria.i.larsson@mala.se

Företagslots/Inflyttarservice
Aleksandra Simanovskaya
Tfn: 0953-140 61
aleksandra.simanovskaya@mala.se

Verksamhetsansvarig Galejan
Ulrika Bergstedt
Tfn: 0953-140 41
ulrika.bergstedt@mala.se

Praktiksamordnare/handledare
Eija Kjäll
Tfn: 070-3083974
eija.kjall@mala.se

Projektmedarbetare SIKT 2.0
Dan Berglund
Tfn: 070-3083994
dan.berglund@mala.se

Integrationsamordnare
Patrick Ström
Tfn: 0953-14046
patrick.strom@mala.se

Integrationssekreterare
Ethel Caven
Tfn: 0953-14074
ethel.caven@mala.se



Ord från Kommunalsråden...

Min uppfattning är klar - Landsbygden är framtiden

Just nu upplever vi stor oro i världen. Krig, klimathot, kraftigt ökade energipriser, en hotad välfärd, ja listan kan göras lång. Stor del av vår livsstil innebärande ständigt ökad konsumtion ses nu hotad. Allt fler börjar fundera på vad som är ett gott liv och vad karakteriserar hög livskvalité.

Det finns naturligtvis fördelar med att bo i staden. Här får du t.ex.:

- närhet till butiker och nöjesliv
- en bredare arbetsmarknad
- bättre kommunikationer
- känsla av vara där det händer

Vad kan du då få på landsbygden? Ja t.ex.:

- friheten med stora möjligheter att förverkliga dina drömmar
- trygghet med grannar om skapar starka sociala nätverk
- det går att bo och leva ganska billigt
- naturen som en del av vardagen



Idag vet vi inte åt vilket håll världen går. Osäkerhet är det enda säkra. Jag vet att förutsättningarna för att landsbygden ska vara framtiden aldrig egentligen har varit större. Var finns de resurser som ska möjliggöra den nödvändiga klimatomställningen. Ja inte är det i städerna i alla fall. Här talar jag om de nödvändiga metaller och mineraler som behövs, den fossilfria energiproduktionen, den skogsråvara som är helt väsentlig för klimatsmart byggande. Men jag talar också om en landsbygd som kan erbjuda möjligheter till livsval som innebär möjligheter att lyfta fram andra värden än traditionellt konsumtionsberoende.

Vad behövs för att ge landsbygden den lilla hjälp som behövs? Egentligen har vi det mesta men under lång tid har en politik förts (oavsett regeringar) som långsamt överfört resurser från land till stad. Alla fagra ord har klingat tomt. Nu är det dags för lite återbäring av de resurser som landsbygden levererat. Talet om tärande regioner måste en gång för alla få ett slut. Ge landsbygden tillbaka rättvisa resurser för de naturresurser som vi levererar, ge oss ett rättvist kommunalskattesystem, ge oss möjligheter att göra helt nödvändiga infrastruktur-satsningar och sluta att alltid ha staden som norm.

Liv på landet ger hela landet möjlighet till goda liv. Vi kan ändra utan att försämma våra liv genom att i större utsträckning bejaka landsbygdens möjligheter. Vi möter framtidens utmaningar vad gäller klimathot, ofred, flyktingkriser och bristande framtidstro genom att se landsbygden som framtiden.

/Lennart Gustavsson (V)

Kommunstyrelsens ordförande, Malå



MALÅ KOMMUN
Målågen kommundna

Vintern rasat ut bland våra fjällar Drivans blommor smälta ner och dör.

Himlen ler i våra ljusa kvällar.

Solen kysser liv i skog och sjö.....

Våren har varit och varit och sommaren är här.

1100 gröna miljarder ska investeras i Norrland! Det måste man bara smaka på.

Den omfattande industrialiseringen kopplat till fossilfri produktion och elektrifiering i Norrland. Vilket har satt ett helt annat fokus på vår del av landet. Nu pratar vi om Norrland som en region med utveckling i stället för avveckling. Den gröna omställningen innebär också att det är här som jobben finns och att det är här utveckling sker. För att klara av investeringen kommer det att behövas inflyttning, inte bara till kusten utan även till inlandet.

Malå kommer att behöva möta utmaningar, så som bostäder och en utvecklad samhällsservice. Andra viktiga frågor för att kunna möjliggöra utveckling är att ta fram byggbara tomter, hitta utbildningsmöjligheter för att klara av kompetensförsörjning, se till att laddinfrastrukturplaner tas fram och verkställs, möjliggöra transporter på körbara vägar och en fungerande kollektivtrafik.

Redan nu vet vi att det görs satsningar hos företag i Malå där tillväxtvindar blåser. Samtidigt uttrycker man en oro förutom av redan nämnda utmaningar så som försenade eller för den delen uteblivna materialleveranser. Prisökningar på upp till 70 % är svåra att klara av då man sitter fast i gamla avtal. Drivmedelspriser är ännu en faktor som man känner oro för.

Lika tydligt är det att fler och fler vill bo ute på landsbygden. Covidpandemin har påverkat många på så sätt att man har reflekterat över sina liv och vilken livskvalité man vill ha. Pandemin har dessutom möjliggjort att man utforskat möjligheter till distansarbete. Detta kan kombineras med att leva verka och bo på landsbygden.

Framtiden finns i Malå!

/Mikael Abrahamsson (S)



BYGDEMEDEL SOM VERKTYG FÖR UTVECKLING 2022

Handlingsplan för bygdemedel antogs av Kommunstyrelsen 2022-02-22 § 12.

Föreningslivet i Malå kommun erhåller 40 % av disponibla medel för år 2022

- det är möjligt med 90% i stöd av godkända kostnader, upp till 25 000 SEK
- utbildning för föreningar intresserade av att ansöka om bygdemedel ordnas 16 maj

- utlysningen för föreningar i Malå kommun håller öppet 15 maj - 30 september

Allmänna näringslivsfrämjande insatser erhåller 60 % av disponibla bygdemedel för år 2022

- år 2022 avsätts 200 000 SEK för Malå en levande och/eller cirkulär plats, med särskilt fokus på näringslivs- och attraktivitetsfrämjande resultat.

- * en insats för dem som vill testa och utveckla idéer i samverkan.
- * sökande kan vara företag och/eller förening i samverkan.

Läs mer om bygdemedel: <https://www.mala.se/naringsliv-och-jobb/landsbygdsutveckling-och-lokal-serviceplan/bygdemedel/>

Ostkurser från Hannover till Adak

Adak



Hannelore Proske och hennes man ska bygga upp deras gamla hus igen.

Ända sedan 1998 har paret Andre och Hannelore Proske från Tyskland varje år åkt hit till Sverige på semester. Det var inte planerat, men när av en slump en möjlighet att flytta till Malå kommun dök upp tog paret chansen och har sedan dess klarat flertal motgångar och har nu bestämt sig för att kalla Adak hemma.

- Vi for alltid till Östersund med omgivningarna med våra hundar och ville egentligen aldrig köpa ett eget hus här. Men då fanns det ett till salu på nätet och säljaren kände en vän till oss. Då flög vi hit, kollade in huset och sa att det passar för oss båda. Min man ville aldrig bo någonstans i en mörk skog, han ville gärna ha

lite annat omkring sig, och jag ville ha möjlighet att göra någonting med hundarna. Så vi köpte huset. I 5-6 år var vi här bara under vintrarna och nu ville jag helt enkelt stanna längre för att få lite mer ordning och fixa saker, berättar Hannelore.

Den perfekta tillvaron tog dock en oväntad vändning när parets hus tragiskt brann ner hösten 2021.

- Vi föreställde oss allt lite enklare. Men då när huset brann ner var ju frågan 'ska vi glömma det helt och hållet och åka tillbaka till Tyskland eller ska vi lägga manken till och stanna'? Då bestäm-

„Man har ju vant sig nu att allt är lite längre ifrån“

de vi oss för att se till att vi får huset uppbyggt ordentligt igen och att vi båda i slutänden flyttar upp hit helt och hållet, säger Hannelore.

Paret bor tillfälligt i ett annat hus i byn tills det gamla huset blir uppbyggt igen. Men de står stadigt vad som än kommer och har flera planer för framtiden i Adak. Andre arbetar för tillfället inom livsmedelsteknik och ser fram emot att snart kunna njuta av sin pension i Adak. Hannelore arbetade tidigare som teknisk assistent på en yrkeshögskola i Hannover och var specialiserad på osttillverkning och bearbetning av mejeriprodukter. För tillfället jobbar hon på Malå hotell och trivs men har större planer för framtiden. Hon vill nämligen starta upp sina egna ostkurser här i Malå.

- Mina planer är att förr eller senare göra mina ostkurser här. Hur intensivt och stort får vi se, säger Hannelore. Hon fortsätter och förklarar vad hon menar med en ostkurs.

- Kurser om osttillverkning. Jag har 12 sets där 2 människor kan jobba tillsammans per set. Jag lär dem början av osttillverkningen och de har efter kursen en egen färskost som de kan ta med sig hem. Det är grunderna för om man vill fortsätta göra camembert, hårdostar och sånt, men det här som jag vill göra är grundstrukturen, förklarar Hannelore

- I Hannover höll jag kurser på VHS (yrkeshögskola) där man också arbetar i par och man blir klar på en dag. Det är ju viktigt för det är inga helgkurser. Alla ostar lagras ju mer eller mindre och behöver sin lagringstid. Även en camem-

bert måste lagras i 10 dagar. Det är det svåra med att göra andra ostsorter. Det här som vi gör i kursen är en ost som i slutänden liknar fetaost, inlagd i olja med eller utan kryddor och den får man klar på en dag, berättar Hannelore som visar bilder på tidigare ostkurser som hon hållit i Tyskland. Ostbuffé är också ett klassiskt inslag i kursen berättar Hannelore och förklarar att hon under pauserna brukar bjuda deltagarna att smaka på olika ostsorter medan hon berättar om dem.

Snart vill hon komma igång med en testrunda för kursen och håller till dess på med att flitigt öva svenska. Hannelore berättar skrattande att hon ska hålla testkursen för några bekanta ur byn och att det nog blir ett virrvarr av svenska och engelska första gången. Men hon har inget emot det.

Hannelore berättar även lite om hur hon och hennes man trivs här i Adak och Malå kommun.

- Ja, jag tycker om Malå kommun. I början fick vi mycket stöd och hjälp från kommunen. Landskapet är ju supervackert och Malå har relativt mycket, inte allt för det skulle ju vara en lögn. Men ändå en hel del. Allt det man egentligen behöver för det vardagliga livet. Och jag tycker också det är så bra här i Adak att man inte måste åka till Malå hela tiden för att handla. Och man har ju vant sig nu att allt är lite längre ifrån, skrattar Hannelore.

Hannelore Proske

Ålder: 61

Familj: maken Andre, 63

Från: Kreis Minden-Lübbecke, Tyskland

Bor: Adak

Fritid: Har slädhundar som hobby (11st)

Malå - kärlek vid första ögonkastet

Aspliden

Melanie och Stefan Sertl med sina två barn Helena och Elias har äntligen hittat lugn och ro i deras nya hem i Aspliden. De är en familj som är friluftsfantaster ända in till mörkret och som nu njuter för fullt av naturen, kulturen och lugnet, och smider planer för framtiden.

Melanie, Stefan och jag sätter oss i vardagsrummet i det nya huset de precis har flyttat in i. Från köket kommer härliga dofter av äppelkaka och andra bakelser. Det bakas för fullt. Det förbereds nämligen för barnens födelsedagskalas kommande dag. Det märks att familjen trivs trots att de flyttat så långt. Men hur hamnade de här i Malå och i idylliska Aspliden?

Melanie hade hemma i Bayern i Tyskland googlat på Nordsverige och av en slump landat på en hemsida där någon hade laddat upp bilder från Malå. Hon hittade snabbt till kommunens webbsida där hon fann kontaktuppgifter till inflyttarservice.

- Vi kom i kontakt med Aleksandra på kommunen i maj och hon har hjälpt oss otroligt mycket ända sedan dess. Hon sa att vi borde komma och se Malå när vi har vägarna förbi, berättar Melanie.

Så bestämde paret sig för att under sommaren, tillsammans med sina två barn, Helena och Elias, göra en månadslång roadtrip genom Sverige.

I augusti anlände familjen till Malå och det stod genast klart att här vill de leva.

- Malå har en positiv utstrålning och man känner sig bara bra här. Det var verkligen kärlek vid första ögonkastet, säger Melanie.

- Ja, vi körde genom många små byar och orter

men ingenstans var det så rent och prydligt som i Malå, tillägger Stefan.

Redan i september flyttade familjen tillfälligt till ett hus i Aspliden och barnen fick direkt börja på Nilaskolan i Malå. Både barnen och föräldrarna håller med om att upplevelsen de fått av skolan här varit oerhört positiv.

- Att skolan bryr sig om och tar hand om eleverna så kärleksfullt som här var inget vi varit bekanta med tidigare. Barnen är verkligen lyckliga i skolan och de pratar redan svenska med klasskompisarna, berättar Melanie med ett leende.

Melanie och Stefan, studerar också själva på SFI och ser fram emot att verkligen kunna integrera sig och slå rot här i glesbygden. Närmare bestämt i Aspliden där de bestämde sig för att stanna nu när de hittat, och även flyttat in i, drömhuset. Det hjärtliga bemötandet som de fått av grannarna i byn har också varit en stor faktor i att de valt att stanna just här.

- Per och Ella här i Aspliden har varit otroligt hjälpsamma med allt. Hjälpte oss att hitta och köpa det nya huset, hjälper till när något går sönder och med snöskottning när det blev lite för mycket. Och Ella introducerar oss till massor av goda svenska maträtter, berättar Melanie leende.

- Vi tycker verkligen om att bo här i Aspliden. Vi är inga storstadsmänniskor och saknar inte shopping, bio och sånt, skrattar de. Det märks att de verkligen känner sig hemma här.

Hela familjen blickar in i framtiden med hoppfullhet och återfunnet lugn nu och berättar även lite om framtidsplanerna.

- På kommunen berättade de att Stefan skulle få jättebra chanser här med eget företag efter-



Melanie och Stefan Sertl med barnen Helena och Elias framför deras nya hem i Aspliden.

som han är vapensmed och vi funderar på att starta ett litet företag där han reparerar vapen. Så, att flytta hit var verkligen helt rätt beslut för oss.

Melanie & Stefan Sertl

Ålder: Melanie, 49,
Stefan, 55,

Familj: 2 barn; Helena, 11, och Elias, 10

Från: Oberfaltz i Bayern, Tyskland

Bor: Aspliden

Fritid: jaga, fiska, samla svamp



Björnlund

Anna och Jeldrik framför hundkojorna som de själva har byggt.

En dröm som blev verklighet

Hundarna har alltid spelat en central roll i Annas och Jeldriks liv och gör det nu mer än någonsin. I Björnlund har paret startat Paws of Björnlund, ett företag där de erbjuder slädhundsturer och de sommardag även planerar andra hundrelaterade aktiviteter för turister.

Anna berättar att hon alltid varit intresserad av hundar men som barn tyvärr aldrig haft någon hund i familjen hemma i Tyskland. I ungdomen såg hon till att kunna umgås så mycket som möjligt med andras hundar och på så sätt få hundvana.

-Jag var 21, när jag gjorde min första slädhundstur. Sen såg jag till att så gott det gick, varje vinter vara här uppe i Sverige för att göra slädhundsturer. Jag åkte iväg med släden i en vecka och åkte från stuga till stuga och övernatade även där. Jag körde kring 350-400 km per vecka. Då gjorde jag alltså det varje vintersäsong för att bekanta mig med det och kolla om det här verkligen är något för mig eller om det bara är en dröm som man har i huvudet. Men jag märkte då att det här är precis det

jag vill ha och sen kom flytten till Sverige för att kunna ha egna slädhundar på något sätt, berättar Anna.

Anna flyttade till Vuollerim hösten 2020 där hon hade köpt ett semesterhus och jobbade ett tag på ett hotell på orten. Jeldrik som är utbildad kock hade också alltid varit intresserad av hundar och Sverige, och på så sätt korsades deras vägar.

-Jag växte upp med att vi alltid hade minst 2 hundar hemma i familjen. Men jag var egentligen redan som barn helt begestrad av huskys, berättar Jeldrik.

-2019 bestämde jag mig för att ta en paus, och eftersom jag alltid varit intresserad av Sverige, kom jag hit till Västerbotten och jobbade på en huskyfarm. Jag kom hit upp oftare och under tiden så hade jag lärt känna Anna här uppe och så hände egentligen allt, fortsätter han.

De bestämde sig för att de ville starta en egen huskyfarm tillsammans men det kunde de inte göra i Vuollerim på grund av platsbrist så de började söka efter fastigheter i Norrbotten. Efter långt letande utan resultat utökade de sökradien till norra delarna av Västerbotten och hittade då Björnlund i Malå kommun. I november 2021 flyttade de in i det nya hemmet och hundarna kom strax efter i december.



Foto: Jeldrik Seibert

- I efterhand är vi verkligen glada över att vi kom hit. Just nordligaste Sverige, som Arvidsjaur, Kiruna och omgivningarna är ju verkligen som ett slädhunds-näste. Genom kommunen fick vi veta att vi är den enda huskyfarmen i kommunen som skulle göra det kommersiellt med turister och att det generellt inte finns så många turistföretag i kommunen. Därför är vi egentligen ganska glada att vi flyttade hit. Först hade vi lite tvivel på grund av klimatet men vi är egentligen överraskade att klimatet nästan till och med är bättre än i Jokkmokks kommun, säger Jeldrik.

- Ja, verkligen. Det är också bra att vi inte bor precis vid något vatten så att man blir beroende av att sjön eller floden är frusen. Du blir så begränsad då för om det töar kan du inte längre fara ut och säsongen är över. Men här, om det finns snö på marken kan vi verkligen fortfarande köra. Så vi är mycket lyckliga över att bo här. Och vädret är precis som i Vuollerim. Jag kollar om och om igen men man ser ingen skillnad alls så det var verkligen ett bra beslut, fyller Anna på.

Nu filar Anna och Jeldrik för fullt på planer på aktiviteter för turister både vinter- och sommardag och även på möjliga samarbeten med andra företag i kommunen och omgivningarna.

-Vi vill göra så många samarbeten som möjligt. Att man rekommenderar varandra för turisterna eller också har utbyte av turister. Man måste försöka möjliggöra många olika erbjudanden eller paket för gästerna så att de kan välja ur en bred portfolio och att de själva också kan gestalta hur de vill tillbringa sin semester. Det

skulle vara optimalt om det skulle fungera på det sättet, säger paret och berättar även att de redan har kontaktat ett par företag i kommunen angående möjliga samarbeten. Anna berättar att hon även har frågat turister om vad de skulle tycka om idén och hittills alltid mötts av intresse och mycket positiv feedback. Paret hoppas hitta många lokala samarbetspartners att jobba tillsammans med och blickar positivt in i framtiden.



Foto: Jeldrik Seibert

Anna Americo Galante & Jeldrik Seibert

Ålder: Anna, 32, Jeldrik, 32,

Husdjur: 2 innehundar, 2 katter och 12 slädhundar

Från: Tyskland

Bor: Björnlund

Arbetar: Källan hotell

Fritid: Friluftsliv, vandring, kajak, („Men största hobbyn är såklart hundarna“)

Vägen till körkortet - körkortsteori på lätt svenska

Malå

På Vuxenskolan i Malå har det startats upp en kurs för nyanlända i körkortsteori på lätt svenska. I studiecirkeln får deltagarna hjälp med teorin en gång i veckan och går kapitel för kapitel igenom materialet.

Kursen anordnas genom Vuxenskolan i samarbete med Norrskens Trafikskola, Lycksele och Malå kommuns Integrationservice. Det har startats två kurser parallellt och det erbjuds cirka 10-12 kurstillfällen under mars-maj med Stig Forsgren som ledare. Stig berättar att det är bra att de nyanlända kan studera till körkortet här i Malå eftersom de annars skulle vara tvungna att åka till Lycksele eller en annan stad, vilket såklart skulle ha varit mycket krångligare.

- Det är jättebra eftersom vi tidigare saknade den här chansen. Men nu är vi alla jättegglada eftersom vi får studera i Malå. Det är bra, berättar Elizabeth som är en av deltagarna i kursen.

Stig framhäver hur otroligt viktigt det är att nyanlända får ta körkort.

- Det är bra att ha körkort om man till exempel ska jobba inom hemtjänst. Och deltagarna får



Foto: Ethel Cavén

också stärkt självkänsla, berättar han. Att få möjlighet att ta körkort underlättar oerhört för personernas förmåga att söka arbeten, ta sig till och från andra platser utan att vara bundna till kollektivtrafik och ökar chanserna till ett bättre liv här i Malå. Och man försöker även främja att just nyanlända kvinnor också ska ta körkort. Vissa av deltagarna gör kursen under tiden de är föräldralediga, och då får barnet också hänga på till studiesessionerna.

För att kunna ta körkort i Sverige är det viktigt att lära sig hur reglerna, lagarna och förhållningssättet fungerar men även att kunna de rätta orden på svenska, vilket även underlättar senare vid övningskörning med handledare eller på körskola.

Några av deltagarna på kursen har redan haft körkort tidigare i sitt hemland men tycker att det är svårt med det nya språket.

- Det är lättare för de som kan bra svenska. Jag har haft körkort tidigare. Jag hade busskörkort i mitt hemland, så lärandet är väl lite lättare på det viset. Men nu är det jättesvårt för mig med alla ord som är nya, berättar Rahel som också

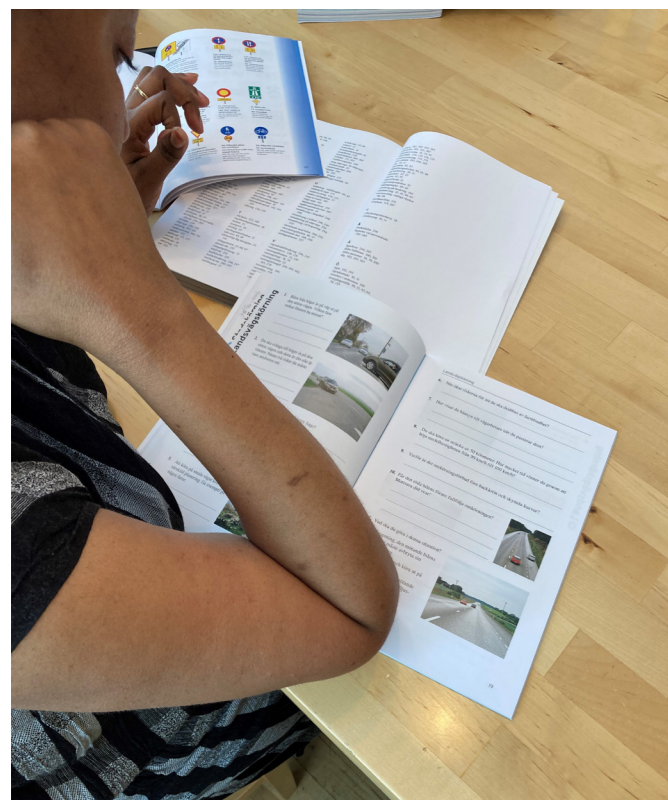


Foto: Ethel Cavén



Foto: Ethel Cavén

är en av deltagarna.

Det är inte bara språket som är svårt. Redan den administrativa delen är krånglig. Men Stig svarar tålmodigt på varje fråga och förklarar gärna för deltagarna hur det administrativa här i Sverige fungerar och han lyckas blåsa bort många av deltagarnas orosmoln. Att själva körkortsteori i sig också är svår är såklart en sak som även många svenskar håller med om.

-Det är många frågor och det är svåra frågor. Och det är barn som gått i Sverige från förskola till gymnasiet och de tycker att det här är jättesvårt. Man får vara precis. Man får inte vara ungefärlig, det går aldrig, utan det ska vara exakt, säger Stig.

Deltagarna är entusiastiska och kämpar hårt för att så snabbt som möjligt lära sig och få en bra start inför fortsatt utbildning på körskola eller teoriprov och uppkörning.

- Det är mycket, det är besvärligt och det är allt möjligt. Men när man väl har fått körkortet då växer man jättemycket, bedyrar Stig.

Efterfrågan är stor bland många av de nyanlända att få hjälp med att hitta handledare till övningskörning. Är du kanske en av dem som de söker för att få hjälp med att köra extra privat och slippa några av de annars kostsamma körlektionerna på körskola?

Hör av dig till Ethel Cavén, ethel.caven@mala.se om du har möjlighet att hjälpa till.

Vi kan se på lösningar för att tillsammans med eleven gå en handledarutbildning. Några har själva tillgång till bil så det är engagemanget och önskan om att få hjälp av en handledare som de behöver.

Framtidens företagare finns på Nilaskolan

Malå



Några elever ur årskurs 5 som fått företagsamhet på skolschemat.

I Nilaskolan hör man hur kugghjulen i elevernas huvuden är i full rörelse. Det tas fram prototyper på lösningar för vardagsproblem och görs planer på hur framtida bensinmackar kanske borde se ut. Eleverna berättar ivrigt om deras produkter som de tävlade med inför jury på Här finns jobben- mässan. Tandborstar med inbyggd tandkräms-portionerare för att få just rätt mängd tandkräm och frukostbrickor med kyl- och värmeeffekt för att alltid hålla frukosten vid rätt temperatur är bara några av de otroliga idéerna eleverna berättar om.

Dessa idéer blev framtagna av eleverna i årskurs 5 på Nilaskolan under ett av de projekt som de fått göra tillsammans med Ung Företagsamhet (UF).

- Det ska vara en röd tråd för hela Nilaskolan. Alla klasser har fått jobba med det på ett eller annat sätt men 5:orna har fått jobba extra med det under detta läsår. I slutänden ska alla jobba med detta. Från förskoleklass hela vägen upp

till 9:an. Sen får de starta UF-företag på gymnasiet. Och då är ju UF med hela vägen, berättar Johanna Stålhandske lärare i årskurs 5 på Nilaskolan.

Tanken bakom projektet är att eleverna tidigt ska få introduceras till entreprenörskap och få lära sig och utveckla sina egna entreprenöriella förmågor. Detta i sin tur ska öka elevernas tilltro till sig själva och till sina förmågor och inspirera till att starta eget företag i framtiden och därmed bidra till att skapa nya arbetsplatser i kommunen längre fram.

Men förutom de goda framtidsutsikterna samarbetet med UF ger både elever och kommunen, berättar lärare och elever på Nilaskolan att det också varit utvecklande och givande på många andra sätt.

- Vi märker att eleverna får tänka på ett helt annat sätt, lösa problem som uppkommer och de blir mer lösningsinriktade. Det är ett bra sätt och ett roligt sätt att träna förmågor som man kanske inte kommer åt med vanliga läromedel, berättar Johanna.

„Det roligaste är när man får bygga prototyper.“

Johanna och två av hennes elever ur årskurs 5, Freja och Walter, berättar att de också fått öva väldigt mycket på samarbete.

- Det blir ju som ett måste. För man kan ha en jättebra idé själv men det är jättesvårt att ta det från idé till färdigt om man inte kan samarbeta med alla som måste hjälpa till för att det ska bli en färdig produkt. Att inse att man behöver ta hjälp av andra. Och att det alltid kan bli lite bättre, säger Johanna. Freja och Walter håller med och fyller på att de själva också tycker att de blivit mycket bättre på att samarbeta och mer lyhörda i klassen även på andra lektioner.

Utöver att eleverna får lära sig produktframtagningsprocessen och att samarbeta så gör de det dessutom på ett roligt och motiverande sätt som eleverna berättar.

-Jag tycker att det är jättekul. Det roligaste är nog när man får bygga prototyper, berättar Freja.

-Jag tycker det bästa är nog att man får tänka till, fyller Walter på.

Att de skulle vilja starta eget företag när de blir äldre berättar Walter och Freja också om med stor entusiasm.

-Jag skulle vilja sy kläder eller ha en blombutik eller va florist, berättar Freja ivrigt.

-Ja, jag skulle vilja skruva i bilar, svarar Walter. Båda två skulle vilja öppna en egen butik eller verkstad och på frågan om de skulle vilja ha anställda, småkrattar de och uttrycker att det ju är en självklarhet.



Freja och Walter med deras lärare Johanna.

„Det är ett bra sätt och ett roligt sätt att träna förmågor som man kanske inte kommer åt med vanliga läromedel.“



Glada kunder på nya Galejan på Malåborg.

Galejan flyttar in i Malåborg

Malå

Malåborg, det forna hjärtat i Malå som många kommer ihåg med värme som ett centrum för fester och danskvällar för bara några årtionden sedan och som sorgligt nog tappade sin glans ett tag. Men nu väcks lokalen till liv igen och träder förhoppningsvis nu in i en ny glansperiod där lokalen nyttjas mer och blir ännu en gång mötesplatsen nr 1. I Malåborg ska nämligen Galejan flytta in som också sedan länge är en viktig del av kommunen och dess verksamhet. De har kanske inte varit i rampljuset så mycket men det ska det ändras på som Anna Karin Hornéy och Eija Kjäll berättar. Galejan och Malåborg ska tillsammans lyfta varandra på ett helt nytt sätt.

- Nu flyttar vi verksamheten, secondhandbutiken och caféet, från en industrilokal på Skolgatan, för att förbereda plats för Impulseradar som expanderar. Vi flyttar till en kulturbevarad byggnad och allas våran samlingslokal i Malå; Malåborg. Och vi har då gjort ett sam-

avtal med Park Malåborg som byggnaden ägs av. Återbruket kommer att vara kvar på gamla lokalen, så det är bara secondhandbutiken, cafédelen och inlämningen av varor som flyttar till Malåborg. Men det som då öppnar upp och möjliggörs det är då ett samarbete mellan Park Malåborg och Galejan, berättar Anna Karin Hornéy som arbetar som utvecklings- och arbetsmarknadschef på Malå kommun.

Men inte hela Malåborg har förvandlats till Galejan. Både A-salen, caféet och köket är ledigt för uthyrning för event och tillställningar berättar Anna Karin och uppmärksammar att de vill förvandla Malåborg till en levande mötesplats ännu en gång.

- Galejan kommer fortsättningsvis ta hand om uthyrningen, så man bokar lokaler då via Galejan. Vi kan också erbjuda städning och iordningställande. Vi har ju tankar också med att just ha flyttat hit, med vad de här lokalerna då möjliggör med caféet. Här kan vi till exempel

i samarbete med studieförbunden erbjuda svenska för vuxna. Vi vill att det här ska bli en levande mötesplats där vi också kan ha seminarier och även våra företag har möjlighet att komma och hålla lunchseminarier, säger Anna Karin. Hon tillägger att lokalerna även går att hyra privat, till exempelvis bröllop.

Galejan har dock ännu fler syften än att bara vara en trevlig och hållbar mötesplats. De är också till stor nytta för samhället som enhet och för var individ.



Eija Kjäll.

- Det ska bli ännu mera synligt hur viktig Galejan som verksamhet är för personer som kommer för social träning, för arbetsträning eller för att bara vara i ett sammanhang, säger Anna Karin. - Det finns personer som känner att de inte riktigt har självförtroendet eller inte riktigt har språket. Då är det många som börjar just med att göra en praktik på Galejan. Och Galejan har ju många olika verksamheter så man kan prova på många olika saker. Man får också lära sig, i och med att det här är en arbetsplats, hur det funkar och går till på en arbetsplats. Man kan få språkträning om man inte är så duktig på språket. Och det finns många personer som har gått vidare från Galejan till den öppna arbetsmarknaden. Galejan är en bra språngbräda, berättar Eija Kjäll som arbetar som praktiksamordnare och handledare på Malå kommun.

En språngbräda som ska komma till god nytta för även näringslivet inte bara genom de tjänster som Galejan erbjuder utan även genom försäkran av framtida arbetskraft.

- Jag som jobbar med utveckling och arbets-

“Alla är bra på någonting men alla måste få chansen. Alltså du måste få en första chans, en andra chans och en tredje chans. Det är det som är viktigt.”

- Anna Karin Hornéy

marknadsfrågor övergripande, ser att våra arbetsgivare redan idag har det jättetufft med att klara av att hitta medarbetare. Vi måste få igång jobbkedjorna. Och det innebär att om vi har en bra verksamhet här och vi ger rätt stöd utifrån människornas behov som kommer in hos oss och stöttar dem utifrån var de står någonstans, så är jag helt övertygad om att med handledarstöd så kan också fler arbetsgivare i Malå göra sina arbetsplatser tillgängliga så att vi kan få till ett samarbete. Det är det som är viktigt att vi försöker få till. Då blir den här verksamheten, Galejan, mera en form av en första sluss. Det här är helt i linje med det som är både behovet som finns men också i linje med det vi jobbar med hållbarhet i Malå Kommun. Hållbarhet för både individ, organisation och samhälle, förklarar Anna Karin.

Efterfrågan på arbetskraft är stor och många av deltagarna skulle gärna vilja stanna just här i Malå.

- Arbetsmarknaden är god. Det är många tjänster ute på platsbanken för det är ju någonting som vi också håller koll på. Vi tittar och guidar våra deltagare och hjälper och stöttar dem med att söka jobb. Vi ser vilka jobb som finns ute och många personer säger

att de vill leva och bo i Malå. Då måste vi titta på vad det finns för arbeten i Malå och vad man behöver för utbildning, säger Eija.

Eija berättar att hennes arbete som praktiksamordnare går ut på att vara mycket på just Galejan och jobba med deltagare och att försöka hitta praktikplatser åt personer, så att de får prova på de jobb som de är intresserade av.

- I mitt jobb som handledare kan jag också erbjuda att vara med från början så att personen ska känna sig trygg. Mitt arbete går ut på att få ut människor på en praktik, att de ska bli intresserade av ett jobb. En del får börja arbeta direkt när de visat att de är duktiga och en del kommer på att de vill utbilda sig. Så det är att stegvis komma in på arbetsmarknaden, förklarar hon.

- Jag vill uppmärksamma att det finns en praktiksamordnare i Malå kommun. Även privata näringslivet kan höra av sig om de har behov



De globala målen utställda på Galejan.

av och vill ta emot praktikanter. Så att man jobbar åt båda hållen, tillägger Eija.

Under tiden att de pratar väcker en nya våg av kunder in och innan båda två av dem måste gå berättar Anna Karin om hur kommunens mål och visioner går i linje med Galejans verksamhet och hur det hela följer den röda tråden som de alltid eftersträvar.

- Malå kommun har antagit en lokal utvecklingsstrategi; Malå 2030, Malå en plats där olikheter skapar utvecklingskraft. Den röda tråden är de globala målen och de två övergripande målen är; "Malå en levande plats" och "Malå en cirkulär plats". Och det stämmer helt överens med den verksamhet som bedrivs inom ramen för Galejan. Vi har secondhand butik, vi har café och vi har återbruk.

Tankar om nya Galejan...



Torsten Stöpph och Lillebitt Sandberg Stöpph.

Torsten Stöpph och Lillebitt Sandberg Stöpph

"Väldigt trevliga lokaler och fina grejer har de också." - Torsten S.

"Ja, mycket trevligt. Det ser lovande ut. Vi kommer från Gargnäs så vi har alltså åkt en bit." - Lillebitt S.

Carita Persson

"När man är loppisälskare som jag är, tycker jag det här blev jättefint faktiskt. Det är det bästa som de har haft hittills. Det blev så översködligt." - Carita P.



Leon Lundkvist och Leia Lundkvist.

Peter Johansson, Skanska

Peter handlar till lägenheter för medarbetare i Kristineberg.

"Vi håller på med ett saneringsprojekt i Kristineberg åt Boliden och vi eftersträvar ju bägge företagen att vi ska hushålla med våra resurser. Så då är det ju bättre att handla lokalt och inte nyproducerat.

Jag tycker det blev jättefint här." - Peter J.



Peter Johansson, Skanska.

Tahani och Nimate

"Mycket saker och det är billigt." - Tahani

"Det är bra, man kan köpa mycket för lite pengar." - Nimate

Leon och Leia Lundkvist med deras mamma Malin Lundkvist

"Det är bra. Bra lokal och det är större." - Leon L.

"Mer centralt och bra parkeringsmöjligheter är det också." - Malin L.

Information angående läget enligt massflyktsdirektivet för de skyddsbehövande flyktingarna från Ukraina



Migrationsverkets huvudscenari för ankommande flyktingar är 76 000 fram till halvårsskiftet. Vid ett högre scenario kan det röra sig om 212 000 ukrainska medborgare som söker skydd i Sverige. Bedömningen av utvecklingen avseende antalet skyddsbehövande är förenad med osäkerhet. Konfliktutvecklingen i Ukraina, såväl som situationen för flyktingarna i närområdet har stor påverkan på utvecklingen. Vad gäller konflikten är det i nuläget framför allt utvecklingen i de östra delarna av Ukraina och påverkan på civilbefolkningen där som bedöms vara av vikt att följa.

(2022-04-20) 32 297 ukrainska medborgare har registrerat ansökan om skydd i Sverige sedan 24 februari 2022, 7 257 av dessa har inkommit via e-tjänsten. 3 504 ansökningar om skydd från sökande med annat medborgarskap har inkommit sedan konfliktens start. 808 är ansökningar om skydd enligt massflyktsdirektivet och 2 696 är asylsökningar.

För närvarande finns det 22 400 boendeplatser. Av dessa är 3 300 evakueringsplatser där kommuner bistår Migrationsverket. Beläggningsgraden är 74% och situationen bedöms stabil.

87% av flyktingarna är kvinnor och barn. 558 är ensamkommande barn varav 9 barn är helt utan anknytning till någon anhörig.

Migrationsverket arbetar tillsammans med Länsstyrelserna i dialog med kommunerna för att samverka om möjliga boendeplatser och förutsättningar för flyktingarna som kommer från Ukraina. Migrationsverket har tagit fram en fördelningsnyckel som baserar sig på

- befolkningsmängd,
- arbetsmarknad,
- mottagande av asylsökande.

Detta resulterar i ett antal för Malå kommuns räkning i dagsläget på 32 personer som vi kan ta emot.

Utkastet till lagrådsremiss föreslås ändringar i lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. för att åstadkomma en jämnare fördelning över landet av boendeplatser för skyddsbehövande som kommer till Sverige med stöd av EU:s massflyktsdirektiv.

Det föreslås att

- lagens bestämmelser ska gälla redan från den tidpunkt då utlänningsansökan om tillfälligt skydd.

- Migrationsverket ska, samtidigt som myndigheten behåller huvudansvaret för mottagandet, få anvisa en kommun att ordna boendet för personer med uppehållstillstånd med tillfälligt skydd.

- Kommunerna ges behörighet att anordna boenden för dessa personer. Kommunerna ska få ersättning för att anordna boenden. Dessa ersättningar kommer, liksom bl.a. fördelningen av anvisningar, att regleras i förordning.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

Du hittar mer information på regeringen.se (se länken nedan)

[Åtgärder för en jämnare fördelning av boende för vissa skyddsbehövande \(utkast till lagrådsremiss\) - Regeringen.se](#)

Ändring i Utlänningsförordningen

- Fler personer ska omfattas av massflyktsdirektivet - Regeringen.se
- Nu omfattas även de ukrainare som vistades i Sverige den 30 oktober 2021 - 23 februari 2022
- EU:s massflyktsdirektiv omfattar de som flytt Ukraina från och med den 24 februari 2022.

Malå ställer i ordning boendeplatser i Furugården 1, avdelningarna kommer att innehålla 7 lägenheter per våning där gemensamt kök och allrum kommer att tillhandahållas. Fler spisar kommer att installeras och lokalen ställs i ordning för egen mathållning med möjlighet till tvättstuga och gemensamma utrymmen.

Barn som kommer till Malå kommun, kommer inte att innefattas av skolplikt men ges möjlighet att gå förskola och skola upp till 18 års ålder. Förutsättningar för att få börja skolan i höst kommer att planeras redan nu. Vuxna kommer inte att omfattas av SFI-undervisning.

Regeringen beslutar om två uppdrag till Migrationsverket respektive Arbetsförmedlingen. Personer med tillfälligt skydd från Ukraina ska få obligatorisk samhällsintroduktion samt tidig information om den



svenska arbetsmarknaden och hur man söker jobb i Sverige. [Ökad kunskap om arbetsmarknaden och obligatorisk samhällsintroduktion - Regeringen.se](#)

Länsstyrelsens nationella kansli har haft möte med ansvarig chef på Skatteverket då de har nåtts av uppgifter om att det ska ta lång tid för människor från Ukraina att få ett samordningsnummer från Skatteverket. Svaret är att det i dagsläget är en genomsnittstid på ca 1-2 veckor för att få ett samordningsnummer (förutsatt att ansökan är korrekt). Enstaka procent av alla ansökningar dröjer längre än så (upp till ca. 60 dagar). Det pågår ett arbete tillsammans med Migrationsverket för att ytterligare snabba på och förenkla processen. Det är dock längre handläggningstider vad gäller att få en A-skattesedel från Skatteverket, som behövs för att kunna arbeta.

Det finns nu en samlad sida med kortfattad information publicerad på svenska och ryska på [Informationsverige.se](https://informationsverige.se). Sidan kommer att finnas på engelska under nästa vecka och senast vecka 16 kommer den även att finnas på ukrainska. Redan nu har flera av de myndigheter som [Informationsverige.se](https://informationsverige.se) länkar till information på ukrainska och ryska. Informationen på sidan kommer att justeras och kompletteras vid behov. [Du som har flytt från kriget i Ukraina | Informationsverige.se](#)

Myndighetsgemensamma annonser

MSB, länsstyrelserna och Migrationsverket kommer inom kort att publicera myndighetsgemensam information i bland annat Trafikverkets och transportföretags kanaler (tex färjor/färjeterminal). Informatio-

nen kommer också att utformas som flyer/plansch med möjlighet att skriva ut. Informationen kommer att finnas på ukrainska, ryska, engelska, svenska. Syftet är att informera ukrainare som passerar gränsen till Sverige att registrera sin ansökan om skydd hos Migrationsverket och sedan guida dem vidare till information om det svenska samhället via [Informationsverige.se](https://informationsverige.se)

Påminner också om broschyren "Om krisen eller kriget kommer" som också finns översatt till 14 språk

[Broschyren Om krisen eller kriget kommer \(msb.se\)](#)

Övrigt

Europarådet godkänner omedelbar utbetalning på 3,5 miljarder euro till EU-länder som tar emot flyktingar, [Ukraina: rådet godkänner omedelbar utbetalning på 3,5 miljardereuro till EU-länder som tar emot flyktingar - Consilium \(europa.eu\)](#)

[Ett tryggt och bra mottagande kräver fler tydliga besked | SKR](#)

Radioinslag från P4 Västerbotten

[Northvolt ger ukrainska flyktingar förtur till jobb - P4 Västerbotten | Sveriges Radio](#)

Tack ALLA för ett gott och förtroendefullt samarbete!

Vi önskar ALLA Malåbor en glad och solig sommar!

**Vi hälsar ALLA nyinflyttade till Malå och ALLA 30 personer från
Ukraina hjärtligt välkomna till Malå!**

Tillsammans för en hållbar attraktiv Malåbygd.



Foto: Malin Hedman

Utveckling- och arbetsmarknadsenheten, Malå Kommun

Anna Karin Horney med medarbetare

